

Juha Pirkkamaa
Biolaitosyhdistys ry

Lausunto kierrätyslannoitevalmisteiden laatujärjestelmän peruseriaatteista

Kierrätyslannoitteiden kysynnän edistäminen ja niiden käytön hyväksyttävyyden eri tyyppisissä kohteissa on keskeistä bio- ja kiertotaloudessa. YTP ry pitää vapaaehtoisen kansallisen laatujärjestelmän luomista kierrätyslannoitevalmisteille erittäin kannatettavana.

Tavoitteena on, että kierrätyslannoitteiden vapaaehtoinen laatujärjestelmä lisää tietoisuutta kierrätyspohjaisista lannoitevalmisteista, niiden laadusta ja käyttömahdollisuuksista. Kierrätyslannoitevalmisteiden asema markkinoilla vaatii merkittävää parannusta, ja laadun ja turvallisen käytön lisäksi on keskeistä vahvistaa valmisteiden hintakilpailukykyä.

Lannoitevalmisteiden tuottajista merkittävä osa panostaa jo nyt laatuseurantaan, ja toimijat haluavat edelleen parantaa tuotteidensa laatua. Laatujärjestelmä asettaakin parhaimmillaan erilaiset toimijat tasavertaisempaan asemaan ja lisää läpinäkyvyyttä ja jäljitettävyyttä kierrätyslannoitteiden tuotantoketjussa. Oleellista on, että tieto laatujärjestelmästä jalkautuu kysyntäsektorille, jolloin sen käyttöä osataan vaatia kierrätyslannoitteiden myyjiltä. Tämä ehkäisee heikompileatuisten tai jopa ympäristön kannalta haitallisten lannoitevalmisteiden valmistusta ja käyttöä. Laatujärjestelmällä voi olla onnistuessaan iso merkitys kierrätyslannoitteiden imagon kannalta, ja se voi edistää kierrätyslannoitteiden käytön kannalta suotuisaa lainsäädäntöä.

Keskeistä on, että järjestelmää kehitetään joka vaiheessa tiiviissä yhteistyössä kierrätyslannoitevalmistajien kanssa. Myös muut sidosryhmät ja ennen kaikkea potentiaaliset käyttäjät tulisi saada mukaan laatujärjestelmätyöskentelyyn. Elintarviketeollisuuden ja maanviljelijöiden rooli on keskeinen.

Laatujärjestelmätyössä on korostettu kierrätyslannoitteiden kysynnästä syntyvää lisäarvoa lannoitevalmistajille. Kysyntää syntyy kuitenkin vain, jos kierrätyslannoitteet tuottavat lisäarvoa valmisteiden käyttäjille. Käyttäjänäkökulman mukaan ottaminen on tärkeää, eikä järjestelmässä tule sivuuttaa lannoitevalmisteiden käyttöön liittyvää ohjeistustakaan. Laadunvarmistuksen ja hintakilpailukyvyn lisäksi helppokäyttöisyys vaikuttaa kysyntään.

YTP pitää tärkeänä, että laatujärjestelmä edistää kierrätyslannoitteiden hyväksyttävyyttä ja menekkiä niin raaka-aine- kuin teknologianeutraalisti. Lopputuotteeseen kohdistuvien kriteerien täyttymisen tulee olla lähtökohta laatumerkinnän saamiseksi. Laatujärjestelmän pitää soveltua mahdollisimman laajalle joukolle erilaisia raaka-aineita, eikä ole tarkoituksenmukaista sulkea pois tiettyjä raaka-aineita, mikäli itse lopputuote täyttää laatumerkinnälle asetetun kriteeristön. Selvitys laatujärjestelmän periaatteista ei tällä

hetkellä sisällä riittävän laajaa hyväksyttyjen raaka-aineiden listaa ja sulkee siten pois esimerkiksi elintarviketeollisuuden sivutuotteita.

Kierrätyslannoitevalmisteiden hintakilpailukykyyn vaikuttavat osaltaan laatumerkintään liittyvät kustannukset. Kaikkien laatumerkkiä varten vaadittavien analyysien ja muiden vaadittavien dokumenttien osalta on syytä tavoitella mahdollisimman kustannustehokkaita ratkaisuja ja varmistaa, että laatujärjestelmä hyväksyy myös alun perin muuta tarkoitusta varten laaditut, soveltuvat analyysit. Tyypillisesti auditoitavien järjestelmien haasteena on niiden vaatimusten lisääntyminen ajan saatossa ja siten kustannusten kasvaminen.

Yleisemmin on tärkeää varmistaa perustettavan organisaation keveys ja siten siihen liittyvien kustannusten hallinta. Tarpeettoman kalliit järjestelmät johtavat vapaaehtoisuuden myötä niiden käyttämättömyyteen.

Organisoitumisen osalta olisi lisäksi hyvä tarkistaa, että eri elinten, kuten ohjausryhmän ja laatukomitean, keskinäiset suhteet ja päätäntävalta eri asioissa olisivat tarkkarajaisia ja selviä.

Otto Lehtipuu

Ympäristöteollisuus ja -palvelut YTP ry